

Тхьаклушынэ Аслъан илофшлэгъу зэлуклэгъухэр

Адыгеим и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан Адыгэ Республикэм лъэпкэ лофхэмкӀэ, Ӏэ-кӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкӀэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхьаматэу Шхъэлэхъо Аскэррэ муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэ «ТэхьутэмькӀое районым» иадминистрацие ипашэу Шхъэлэхъо Азмэтрэ тыгуасэ алукагъ.

МэфэкӀхэу ыкӀи шӀэж мафэ-хэу Адыгеим шыагъэунэфыкӀыштхэм ведомствэхэр зэрэфэхьазыргъэхэм зэлуклэгъум щытегушылагъэх. Шхъэлэхъо Аскэр республикэм и Лышхъэу кы-

филотаг Чернобыль АЭС-м кы-щыхуэгъэгъэ тхьамыклагъом фэгъэхьыгъэ лофтхьабзэхэм язэхэцэн зызерафагъэхьазыргъэрэм фэгъэхьыгъэу. Радиацие кы-хэкӀыр тхьамыклагъохэм

ахэкӀодагъэхэр агу кызщэгъэ-кыжыгъэ мафэм ехьулэу рес-публикэм «Ӏэнэ хьураехэр», зэлуклэгъухэр щызэхэцэнхэу, материал зэфэхьафхэр къэбар жъугъэм иамалхэм кы-щыхаутынхэу рахъухэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо быракъ и Мафэ мэлъыфэгъум и 25-м хагъэунэфыкӀышт. Мыгъэ кыщегъэ-жыагъэу мы мэфэкӀыр рес-публикэм ихабзэ икӀулыкӀыгъ республикэм зэхэцэрэ лофтхьабзэхэм яплан хагъэхьагъ. Комитетым итхьаматэ джаш фэдэу Тхьаклушынэ Аслъан кыфилотаг Теклоныгъэм и Мафэ ихэгъэунэфыкӀым зызерафагъэхьазыргъэрэм фэгъэхьыгъэу. 1941 —

1945-рэ илӀэсхэм щылэгъэ Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэр кы-зыщыдахыгъэр мыгъэ илӀэс 69-рэ мэху.

— Мы мафэ благъэхэм рес-публикэм лофтхьабзэбэ щызэ-рахъанэу рахъухэ. Общест-веннэ щынэгъончӀагъэ щылӀным анахъэу аналэ тырагъэтызэ, мыщ фэдэ лофтхьабзэхэм ве-домостхэр зэрафэхьазыргъэр джыри зэ ауплӀэкӀужыын фае, — хигъэунэфыкӀыгъ рес-публикэм и Лышхъэу.

Тхьаклушынэ Аслъан ТэхьутэмькӀое районым ипашэ зы-локӀэм Адыгеим инароднэ ар-тистэу, Адыгэ Республикэм идраматическэ театрэ изэхэ-щаклоу ыкӀи иапэрэ режиссе-

рэу Ахэджэго Мэджыдэ кы-зыхъугъэр илӀэси 100 зэрэ-хьурэм игъэмэфэкӀым епхы-гъэ лофтхьабзэу зэрахъащхэм атегушылагъэх. ЯчӀыплӀэгъу юбилей ехьулэу Тэхьутэ-мыкӀое районым лофтхьабзэ игъэкӀотыгъэхэр щызэрахъан-хэу рахъухэ.

Ахэджэго Мэджыдэ фэгъэ-хьыгъэ пчыхъэзэхьахэр къа-лэу Мыекъуапэ жьоныгуаӀэм и 15-м щызэхэцэгъэным епхы-гъэ пшъэрылхэр республикэм и Лышхъэу Адыгэ Республи-кэм культурэмкӀэ иминистрэ фишӀыгъэх.

**Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
ипресс-кӀулыкӀу**

**Чернобыль атом-
нэ станцие авар-
ие кызыщы-
хъугъэр мыгъэ
илӀэс 28-рэ мэ-
ху. А хъугъэ-
шӀэгъэ тхьамы-
клагъор тарихъым
кыыхэнагъ ыкӀи
ащ идэгъэзыжыын
хэлэжыагъэхэм ар
агу икӀыжыгъэрэп.**

Ащ фэгъэхьыгъэ Ӏэнэ хьурае тыгуасэ Мыекъуапэ шыкӀуагъ. АР-м лъэпкэ лофхэмкӀэ, Ӏэ-кӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкӀэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет лофтхьабзэм кӀэщакӀо фэхьугъ. Ащ хэлэжыагъэх Комитетым итхьаматэ игуа-дзэу Александр Лузиныр, псауныгъэр къэухъумэгъэ-

ЯгумэкӀыгъохэм атегушылагъэх

нымкӀэ министерствэм Ӏэ-зэгъу уцхэм ягъэзекӀонкӀэ иотдел ипашэу Татьяна По-лянская, сэнэхьат узхэм-кӀэ Адыгэ республикэ Гуп-чэм иврач шхъалэу Жа-

кӀэмыкӀо Сусаннэ, ради-ациеим ыпкэ кыкӀыкӀэ тхьа-мыклагъохэм ядэгъэзыжыын хэлэжыагъэхэм яобщест-веннэ организациеим ялы-кӀохэр, нэмыкӀхэри.

Александр Лузиным ипэ-ублэ псалтэ кызэрэщыла-гъэмкӀэ, Чернобыль кышчы-хъугъэ аварием гумэкӀыгъоу кызыдихьыгъэм идэгъэ-зыжыын Адыгеим икӀыгъэ нэбгырэ 800-м ехъу хэлэ-жыагъ. Лыхъужыныгъэу зэ-рахъагъэм ифэхъуашэу ахэм ащыщыбэмэ прави-тельственнэ тхылъ лъаплэ-хэр къафагъэшъошагъэх. ГухэкӀи нахъ мышӀэми, тхьа-мыклагъом хэтыгъэхэм япсауныгъэ лъэшэу зэщы-кӀуагъ, сэкъатныгъэ зӀлэхэр бэу къахэкӀыгъэх ыкӀи яса-тыр илӀэс къэс нахъ макӀэ мэху.

Чернобыль имашо кы-хэкӀыжыгъэхэм ямедицинэ

фӀэо-фашӀэхэр республикэм зэрэщафагъэцакӀэхэрэм ыгъэразэхэрэп. Ау ар блэ-кӀыгъэ илӀэсхэм ябгъа-пшэмэ, джы бӀкӀэ нахы-шӀу зэрэхъугъэр хагъэунэ-фыкӀыгъ. Ащ пӀаухъащт мылькур нахыбэ зэрэхъу-гъэм ишыагъэкӀэ, ящыкӀэгъэ Ӏэзэгъу уцхэр къаратых. Джаш фэдэу зыфӀе сана-ториехэм чернобыльцэхэр клонхэ фитых, ау ащи гу-мэкӀыгъо гъэнэфагъэу кы-пыкӀыхэрэр зэхафыгъэх. НэмыкӀ зегурымылонгъэ-хэу медицинэм иучреж-дениехэм ащыхъухэрэми атегушылагъэх, хэкӀыплӀэхэм зедяусагъэх. УпчӀэу ялэхэр специалистхэм аратыгъэх, игъэкӀотыгъэ джэуапхэри агъотыжыгъэх.

ПАТӀЫКӀО Анет.

Сурэтхэр Ӏэшъынэ Ас-лъан тырихыгъэх.

АДЫГЭ БЫРАКЪЫМ И МАФ

**Адыгэ быракъым и Мафэ мѐ-
лылѐфэгъу мазэм и 25-м хѐ-
бзэ шапхъэхэм адиштэу апѐ-
рэу тиреспубликѐ щагъэмѐфѐ-
кӀышт. Ащ фэгъэхьыгъэ лоф-
тхьабзэхэр тиреспубликѐ икѐа-
лэхэм, районхэм ащызэхэцх.**
**Мыекъопѐ къэлѐ паркым кы-
щаублѐнышѐ, адыгѐ быракъ-
хэр алыгъэу урамѐу Красноок-
тябрьскѐм кыырыкӀоштых.**

— Мыекъуапэ игупчэу В. Лениным ыцӀэ зыхьыргъэм мэфэкӀыр щызэхэ-цэшт, — кытылауагъ Урысыемерэ Адыге-имрэ искусствэхэмкӀэ язаслуженнэ лоф-шӀэшхоу, концертным ирежиссерэу Сулей-ман Юныс. — Адыгеим икомпозитор-хэм аусыгъэ оредхэр ащ шыжыынчы-штых. Купхэу «ОшӀутенэр», «Щыгъы-жыер», «Ащэмэзыр», «Мыекъуапэ инѐ-фильхэр», Адыгеим иартистхэр пчыхъэ-зэхэхэм хэлэжыэштых.

ТильэпкӀэгъухэр зыщыпсэурэ рес-публикэхэм, Ӏэ-кӀыб хэгъэгъухэм, Краснодар краим, Москва, С.-Петербург адыгѐ быра-къым и Мафѐ мѐлылѐфэгъум и 25-м ащагъэмѐфэкӀышт. Адыгѐ Республикѐм кыщегъэгъэ лофтхьабзэу дунаим щагъэ-мѐфэкӀырэм лъѐпкхэр зѐфещѐх, ма-мыр шыаӀкӀэр гъэпытэгъэным фӀэорышӀэ.

САХЫДѐКӀО Нурбий.

**Пенсиехэмкӕ фондыв
Адыгӕ республикэмкӕ
и Къутамӕ
ипресс-къулыкӕу.**

Хьадэгъур сыда къызыхэкIырэр?

Кыяхэгэщыгээн фæ
2013-рэ илэсым еж-
ежырэу хадэгур кы-
зыфэзыхыжыгэхэр
зызэдгяпшкелэ хуль-

гъоу ялагъэр. Сыда мыщ нэмык! хэкыплэ цыфхэм зыкламыгъотырэр? Сыдыгъуи алоба хадэгъум нэмык! Изэгъу зымылэ шымылэу. Ижырэ лъэхъаным шыэныгъэр кыныгъэ нахьмышлэми, ащ фэдиз мыхьомышлагэ хууштыгъэп. К!элэ-цык!ухэр тштэхэмэ, нахь шынаго ялагэ. Джы ежъ ны-ты шыпкъэхэм ясабыйхэр агъэсэхъуджэх. Зыфаер кызыдэхъоу есагъэм джауштэу ренэу шытышт фэдэу кышэхъуу ык!и апэрэ кыныгъом зыук!эк!э, кыуфэ. Гумэк!эу илэм изакъоу

жыышт шыкIэр игъэкIотыгъэу
арытхагъ, нэужым анахъ Iэшъ-
шыцIыти, охътэ кIэкIым кы-
кIоцI уидунай зэрэпхъожыцIы-
ри аш кыибгъотэн плъэкIышт.

Джырэ уахтэм нахыбыжъху
ежь-ежьырэу хьадэгур кы-
зыфзыгыгэсыжхэрэм тель-
хьэплэ шьхьалэу афэхьурэм
ащыц банкхэм чыфыу кыла-
хьырэр зерамыпщыныжышур-
рэр. Нахыбэрэмклэ цыфхэр
унэхэм, машинэхэм яхьуапсэх,
ахьцэшхохэр банкым кыра-
хьхэш ацэфых, ау lofshipalэм
кышчалэжыырэр зерафымыгэ-

Непэ кээралыгьом гумэк1 шхьаь1зу кьышыуцхэрэм
зуу ащыц цыфхэм ежь-ежьырэу хьадэгьур кьызе-
рэзыфахьыжьырэр. Мые гумэк1ыгьом фэгъэхьыгъу
Мыекьуапэ конференции джырэблагъэ щызэхашагъ.
Ащ хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм псауныгъэр
къэухъумэгъэнымк1э иминистрэу Мэрэтыкьо Рустем,
Адыгэ республикэ клиникескэ психоневрологическэ
диспансерым иврач шхьаь1з ипшъэрылъхэр
зыгъэцак1эрэ Бэгъушъэ Светланэ, Адыгейым ык1и
Пшызэ шьолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм я
Диндэлэжьап1э имуф1т1й игуадзэу Шхьэлэхьо Ибра-
хымэ, чыристан динлэжьэу Даниил, Ростов къэра-
лыгьо медицинэ университетым психиатриемк1э
икафедрэ идокцентэу Алексей Переховыр, врачхэр,
наркологхэр, нэмык1хэри.

— Мы гүмэклыгъоу къэуцугъэм фэгъэхыгъэ конференцие зэхэтщэныр тиреспубликэкIэ зигъо шыпкпъэ Iофэу сэлъыт, — еIо МэрэтыкIо Рустем. — Сыда Iломэ ауужырэ илъэсхэр зызэдгъапшэкIэ, ежъежырэу хъадэгъур къызыфэзыхыжыххэрэм япчъагъэ нахыбэ хуэгъэ. 2012-рэ илъэсым еллытыгъэмэ, 2013-м зызыукыжыгъэхэр процент 34-кIэ нахыбэ хуэгъэх. ГъэрэкIо пчъагъэр нэггырэ 97-м нэсыгъагъ. А щысэхэм уезыгъэгупшэсэнэу ахэтыр макIэл. 2012-рэ илъэсым еллытыгъэмэ, гъэ-

фыгьгэхэр зэрэнахыбыэр. Нэг-
гырэ 97-мэ ашыщэу 79-р хууль-
фыгь, 18-р бзылфыгь. Зэра
гээунэфыгьэмклэ, тельхьаплэ
ашышэр зэфэшльхьафы: процент
25-м ехьум унагьом зэгуры-
мылоныгьэу ильым кыхьэклэу
ащ фэдэ гьогур кыхьахы, про-
цент 18-м мылькум ыльэны-
кьоклэ гумэклыгьэу ялэхэм
рапхы, проценти 10-р зэрэза-
къом пае хьадэгьум кьеджэх.
Ахэм анэмьклэу ешъоным, нар-
котикхэм апкь кыкльклэ мыш
фэдэ тхьамыклагьохэр хьугьэ-
хэу агьэунэфы.

Бэгъушъэ Светланэ къызэ-

Къыхэгъэщыгъэн фае шыӀэныгъэм къызыдихьы-
гъэ зэхъокыныгъэхэм ягъэ ныбжьыкӀэхэм
къызэржыкӀэр. Телевизорым къыгъэлъагъохэ-
рэм, Интернет джэгукӀэхэм ыкӀи социальнэ сайт-
хэм арытхэм узьапӀыкӀэ, гур агъэкӀоды.
ЗызэрэуукӀыжьышт шыкӀэр игъэкӀотыгъэу арыт-
хагъ, нэужым анахь ӀэшӀэхыштыри, охътэ
кӀэкӀым къыкӀоцӀ уидунай зэрэпхъожьыштыри ащ
къыбгъотэн плъэкӀышт.

пэгъокыгъэу мэхъу, гупшысэ-хэм зэлъакъу, ышэштымрэ зэу-сэщтымрэ кымыгъотэу хэкълпэ закъоу ылъэгъурэр идунай ыхъожьыныр, ежь-ежьырэу хьадэгъур кызыфыхьыжьыныр ары.

Къыхэгъыщыгън фае шыленыгъэм къызыдыхыгъэ зэхоклыныгъэхэм ягъэ ныбжьыклэхэм къызэрэкырэр. Телевизорым къыгъэлагъохэрэм, Интернет джэгуклэхэм ыкхи социальнэ сайтхэм арыхтэм узьаппыклэ, гур агъэклоды. Зызэрэууклы-

күрэм кыяхэкӀэу чӀыфӀэшхохэр
ателъыхӀэу мӀхьу. Унагъо зы-
пылъ цыфхэм банкым ралъ-
ыхажьын фӀе ахшэр агъоты-
рӀ, кыздырахыштым чӀэци
мафи егупшысӀх. ЯщӀӀыныгъӀ
гъогу кыыхӀхьӀгъӀ гумӀкыгъор
дӀгъэзыжыгъӀным пӀе хӀкыплӀ
зэрамыгъотырӀм кыяхэкӀӀ
заукыжыныр аужурӀ лӀэ-
бӀкъоу агъӀнафӀ. ГупшысӀным
зэрымыры ышыгъӀ цыфым ащ
нӀмыкӀ хӀкыплӀ ымылӀ кыӀ-
цӀхьу. ЧӀплӀ кӀын ымыфӀэр
цӀф цӀылӀ, ау ащ ӀпӀшӀуеклӀн

Статистикэм кызыратырымклэ, 2013-рэ ильэсым
 Іэпылэгъу арагъэгъоты ашлѳгъѳу нэбгырэ 2500-
 рэ фэдиз къѳѳллагъ. Ащ щыщѳу процент 14-м
 гумэкльгъѳу ялэр ны-тыхэмрэ сабыимрэ азыфагу
 зэмызэгъыныгъѳу кыдэтэджэрэр ары. Зыныбжъ
 имыкъугъэ нэбгырэ 42-рэ мы номерым кыы-
 теуагъ. Зэрагъѳунэфыгъэмклэ, ильэсым кыкълѳц
 «Цыхъэшлэгъу телефоным» ишлуагъэклэ зызыу-
 кълъжы зышлѳгъѳгъэ нэбгырэ 12-р гъѳу занклэм
 тыращѳжыын алъэкльгъ.

фае, гугъапӀэр бгъэкӀоды хъу-
щтӀп. Ар зӀклӀми къагурыӀон
фае.

Цыфым кыгыгэшлэщтыр, ищылэныгыгэ гогу зыфэдэщтыр ынатлэ тетхагэу кэхэу ало. Шэхэлэхэ Ибрахыми, Даниили зэфэдэу калэ, сэд фэдэ дини цыфым еж-ежырэу хыдэггур кызызыфыхыжыкыкы, гунахышхо ышлагэу зэрильтэрэр. Цыфым зызиукы-

жыыклэ гунахытыл эшлэ: апэрэмклэ, ыгу зэригэклодыгэр, ятлонэрэмклэ, Тхэм кырытыгэ гышлэр еж-ежырэу зэрэз-пиутыгэмклэ. Ибрахым кызэр-хыгыэщыгэмклэ, цыфым еж шлоигбоу иднай зыхьожыклэ, джэнэтым имыханэу ало.

Ильэс кээс цыф кызы-
рыкыоу чыплэ кын ифэхэрэр
нахыбэ мэхьу. Ахэр зытеонхэ
альэкышт «Цыхьэшлэгьу те-

лефон» Адыгэ республикэ клиническэ психоневрологическэ диспансерым зехишагъэу чэци мафи 10ф ешэ. Ащ 10ф шызышэхэрэр хэшлык ин зисэнэхат физиел психологхэр ары. Статистикэм кызыритыркмклэ, 2013-рэ илъэсым 1эпылэгъу арагъэгъоты ашлоигъоу нэбгырэ 2500-рэ фэдиз къяоллагъ. Ащ шыцхэу процент 14-м гумэкыгъоу ялэр ны-тыхэмрэ сабыимрэ азыфагу земызэгъыныгъэу кыдэдаджэрэр ары. Зыныбж имыкугъэ нэбгырэ 42-рэ мы номерым кытеуагъ. Зерагъэунэфыгъэмклэ, илъэсым кыкылоц! «Цыхъэшлэгъу телефоным» ишуагъэклэ зызыу-кыжы зышлоигъогъэ нэбгырэ 12-р ыгугоу занкэм тыра-щэжын алъэкыгъ.

Алексей Переховым тызэрэ-
щигьэгъозагъэмкӀэ, кӀэлэ Ӏта-
хӀохэм гумӀкыгъоу яӀэхэм апэ-
шӀуклон амал щымыӀэ фӀэдэу
кыӀзашӀошӀыкӀэ, тхьамыкӀагъор

кызыфахыжы. ІзүбытыпІэу
афэхүхэрэм ащыщых унэгю
имыкүм иль шылкл-псәуклэр
зэрэдир, ялэгүхэм агурылонхэ
зэрамылэкІлэр. ЕджапІэм
шхыако кызыщырахыклэ ыки
обществэм чыпІэ гэнэфагэз
шамыубытэу кызышлшыклэ,
ныбжыклэхэм агу мәклөды.
Алексей Переховым зерилы-
тэрәмнэ, цыфэу зызыукы-
жымнэу изыхүхэрэм еж
ышхэз закүу зэгүшысэрэр.

Сыдигуи шыленыгэм чыплэ
гъэнэфагъэ шыуубытыныр псын-
клагъон, кын горэм улэклэ-
фагъэми ащ узэрэпэшлукло-
штым уфэбэнэн, ыплэкъэ уп-
лэн фае. Шыпкэкъэ, цыфым
ишыленыгъэ гъогу клыхъэ, тхъа-
гъуи гукъауи бэ кыхахэрэр,
ау ахэр зызэунэклыхэклэ, на-
сыпым ытэмэ члэг уцлэсышт.
Ащ сыд фэдэрэ хьадэгъуи
пэшлын плъэклыштэп.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Зызыуклыжыхэрэр ныхжыккэ за-
кхохэр арэп. Хэкиплэ шымылэжыу
нахыжхэми кыашлошлэу кыхэхкы.
Гушылэм пае, ащ фэдэ хыугэ-
шлагэу республикэм щагэунэ-
фыгэхэм япроцент 30-р
кызыфзыхыжыгээр ильэс 60-м
еху зыныбжхэр ары.

Культурэ клэныр къэтыухъумэн фæе

Адыгэ Республикæм икультурэ клэн къэуухъумэгъэным ыккы гъэфедэгъэным фэгъэззэгъэ Гъэларышлæпæм Общественнæ советæу цызæхæцагъæм иапэрæ зæхæсыгъо 2014-рæ илээс мæлылфэгъум и 9-м цылагъ. Мы Гъэларышлæпæм иунашъоу «Адыгэ Республикæм икультурэ клэн къэуухъумэгъэным ыккы гъэфедэгъэным фэгъэззэгъэ Гъэларышлæпæм дæжъ Общественнæ совет цызæхæцагъэным ехъылагъ» зыфилоу 2014-рæ илээс мæзæм и 19-м къыдæкыгъæм тегъæпсыхъагъæу а советыр зæхæцагъæ хъугъæ.

Общественнæ объединение-хэр, экспертхэр, Урысы Федерациæм шыпсæурæ цыф лъæпкъæм якультурэ клэн къэуухъумэгъэным, гъэфедэгъэным, зæлгъæшлæгъэным илофыгъоæм

агъæгъумæкырэ, шъхъæклæфæ зыфашырэ специалистхэр а Общественнæ советым хæхъагъæх.

Апэрæ зæхæсыгъом хэлæжъагъæм амакъæ зæратыгъæм те-

тæу Общественнæ советым итхæматæ, ащ игуадзæ ыккы исекретарь хадзыгъæх. Ятлонæ-рæ лофыгъоу зытегуышлæгъæхэр къутырæу Гавердовскæм ылъæныкъоклæ археологие клэным къыхиубытæрæ псæуалъæхæу ыккы нæмыкхæу итхæм хæбзæнчæу зæрадзæкхæрæр ары. Чытыл лофшлæнхæу лизын зыхæмылæу ашылгъæхæм къахæклæу къæ лъа-шъхæхæр хæпшыккæу зæцагъæ-къуагъæх. Адыгэ Республикæм икультурэ клэн икъэуухъумэн-клæ, игъэфедæнклæ Гъэларышлæпæм зауэрæ а чыплæхэр зиунае хъугъæхæм зафигъæзагъ, джæц фæдæу хъыкумым административнæ материалхэр лæ-кæгъæхъагъæх нахъ мышлæми, зæцыгъæкъон лофшлæнхæр джырæ нæс зæшлуахыгъæх. А чыплæхэр зиунае хæм къагъæлæгъуагъæ тя-

тæжъ лъашъæхæм яижъырæ клэн къырыккæу зыпарæккы зæримыгъæгъумæккыхæрæр. Хъыку-мым зызыфагъæзæ нæужыр ары нылæп лъæлæ гъæнæфагъæклæ тын лофхэр къызызæтырæлæжæгъæхэр. Хъыкумым фагъæхыгъæ тхы-лым изæхæфын оклофæ нæс арæуштæу шытышт. Обществен-нæ советым хæтхæм зæрæхæгъæу-нæфыккыгъæмккæ, чыгу лæхъæу ащ фæдæу культурэ клэным ипкъыгъоæх зытæтхэр цыфхæм етлупцыгъæу арашæх, къæбар жъугъæм иамалхæм ярекламæ-хæми ар къаушыхъаты. Ащ фæдæу чыгу лæхъæу зыцæфыхæрæм икъоу къагурылорæп псæуалъæ-хæр а чыплæхæм ашашынхæм ыпæклæ ежъ ямылкъу халъхъа-нышъ археологие лофшлæн игъæ-ккæтыгъæхæр арагъæшынхæ фаеу зæрæхъуштыр. Археологие клæ-

ным ипкъыгъоæхæр федеральнæ мылкъоу шытых.

Общественнæ советым лъæ-шæу ыумысыгъ археологие клэ-ным исаугъæтхæм ащ фæдæу емыккы дæдæу зæрадзæккæхæ-рæр. Лъæпкъым итарихъ ыккы икультурэ клэн члæнæгъæшхо ра-гъæшын алъæккышт. Джæц фæ-дæу мы Общественнæ советыр ыпшъæклæ зигугъу къæтшыгъæ Гъэларышлæпæм икъæралыгъо къулыкъушлæхæм къаджæгъ археологием исаугъæтхæр къæу-хъумæгъæнхæм зæрищыккæгъæм тетæу дæлæжъæнхæу. Ащ даккæу къæралыгъо хабзæм икъулы-къухæмрæ общественностымрæ къаджæгъ культурэ клэным бзæ-джæшлæгъæу дызæрахъæрæм гъу-нæ фæшылгъæным афæлæккы-щтымккæ хæлæжъæнхæу, къытккæ-хъухъæхæрæм лъæпкъым иккæн зæрифæшъуашæм тетæу алъыгъæ-лæсыжъыгъæным пæе афæлæ-ккыштыр зæклæ ашлæнæу.

ЗИГЪО ИОФЫГЪУ

Дæхагъæм лъыхъухæзæ

Тызыхæт уахътæм илоф анахъ инымæ апэрæ экологием фæсакъыгъæныр, ащ икъæбзæныгъæ шапхæхæм ренæу алъыплъæгъæныр ыккы ар ухъумæ-гъæныр ары.

хагъæу хæлъыр зæхæты-мыушлæонæм пстæуми тишъыпкъæплæ етхыллæн фæе. Мафæ къæс зы сы-хъат нахъ мыхъуми, къытæшлæккыгъæ чыо-псыр нахъ шъуантлæ, къабзæ, клæраккæ шы-гъæным лоф дæшлæгъæн фæе.

Мы гупшысæр пхырыккæу гъæпсыгъæ мæлылфэгъум и 14-м, 2014-рæ илээс мæзæм Лъæпкъ тхылъеджæплæм цызæхæцæгъæ-гъæ лофтхæбзæр, ар тикъалæ иæкологие нахъышлу шыгъæным фэгъæхыгъæгъ. Зæлуккæгъум клæ-щаккæ фæхъугъæхæр тхылъеджæ-плæм техникæскæ ыккы эконо-мическæ литературæмккæ иот-

дæлрæ Мыекъопæ къæралыгъо технологическæ университетым ландшафт архитектурæмрæ мæз лофымрæклæ якафæдрæрæ. Зæ-хæщаккæхæм гухæлæу ялагъæр Мыекъопæ къæралыгъо техно-логическæ университетым иæко-логие факультет иныбжыккæхæм къалæм игъæдæхæн-гъæклæрæклæ-клæ, къæккырэ лъæпкъ зæфæ-шъхæфхæр цыгъæттысыгъæн-хæмккæ шлæныгъæ ыккы амал-къулайхæр ягъæгъотыгъæнхæр ары.

Ти Мыекъуапæ «хъæклæщ шъуантлæу», къабзæу, гохъæу гъæпсыгъæным мы лофтхæбзæр фэгъæхыгъæгъ. Географическæ чыплæ гъæнæфагъæ пæпчъ гъæ-дæхæгъæным дизайнер лæпккæ-

лъæпкæгъæр зæрищыккæгъæр ыккы ландшафт архитектурæмккæ ыккы сад-парк гъæпсынымккæ шлæны-гъæхæр ягъæгъотыгъæнхæр апэрæ.

Биологие шлæныгъæхæм ямы-закъоу, ежъ мы чыплæм шы-псæурæ цыф лъæпкъæм якуль-тури, ящылæныгъæ опыти, геогра-фиери, къæккырэ лъæпкъæу — чыгы, уци, къæгъæгъæ зæмылæу-жыгъуи адыгæ чыгъум зæрæгуры-лоштыр, зæрæхæзæгъæштыр къы-дæлпытæгъæн зæрæфаер зæхæсы-гъом щыккæгъæтхыгъæ.

Лофтхæбзæм къылотыккы зæ-фæшъхæфхæр — «Проблемы озеленения города Майкопа», «Ландшафтный дизайн: тернистый путь от идеи про-екта до его воплощения», «Проблемы подбора расте-ний для решения дизайнер-ских задач озеленения го-рода» зыфилохæрæр къыштыра-лотыккыгъæх. Ахæм яшъыпкъæу МКъТУ-м истудентхæр ядæлу-гъæх. Ккæлæгъæджæхæми яшлæш-хæр клæккæу мы темæхæмккæ къа-уагъæх, специалистхæм упчлæхæр аратыгъæх, джæуапхæри агъо-тыгъæх.

Зигъо лофыгъоу къалæм иæко-логие нахъышлу шыгъæнымккæ зишлуагъæ къæклæнæу алъытæрæ лъæныкъоæхæм ныбжыккæхæм аналæ тырадзæгъ ыккы ахæмккæ алæклæлæ шлæныгъæхæр ежъ сту-дентхæми къыралотыккыгъæх.

Мыекъуапæ икъæгъæгъæшлæ-плæхæм гъæтхæ нæшанæр ахæго-щæгъæныр, архитектурæ шъошæ мыинхæм къалæм игъæдæхæнклæ шлуагъæу ялæр, специалист ныб-жыккæхæм тикъалæ иобъект зæфæшъхæфхæм ягъæклæрæклæн-гъæшхæнтлæн зæралъæгъурæр къалотæгъæх.

Лъæпкъ тхылъеджæплæм къæ-гъæлæгъонæу «Благоустройст-во и ландшафтный дизайн» ылоу шагъæхъазырыгъæм мы темæр нахъ къыпфызæхифæу, къыпфигъæпсынклæу шытыгъæ.

Зигъо лофыгъо пæпчъккæу зæ-луккæным, узæхæгуышлæным ыккы а зæклæм зы гупшысæ зæфæ-хъысыжъ афæпшыным имæхъа-нæ джыри зæ щыккæгъæтхыгъæ.

**МАМЫРЫКЪО
Нуриет.**

Сурæтхæр лæшынæ Аслъан тырихыгъæх.

Энциклопедием ит

«Урысыем ицйф анахь дэгъухэр»
ыцйэу энциклопедие тхыль тыхэгъэгу кыышйдагъэклы ильэс зытфых фэдиз хъугъэ. Ащ иольагъох хэгъэгум ицйф цйрылохэм ясурэтхэр ыкй ахэм апыл кьбар зэфэшхьафхэр. Итых ащ промышленностым, мэкъу-мэщым, экономикэм, медицинэм, гъэсэныгъэм, псэолъэшныным, нэмыкхэм ащылэжьэр цйф пэрытхэм кьбарэу апылхэр. Тхылышхом ухэллэ зэпытыгъэми уезэщытэп. Итхьапэхэр кыызбдзэкыхэ кьэс нахь гъэшлэгонхэр кьэлягъох. Цйф шлагъохэм нэлуасэ уафэхуэ, тшэр пашэхэри кьахэкыхэ. Кьэбэртэ-Бэлыкьарым, Кьэрэщэ-Щэрджэсым, Темыр Осетием, Чэчэным яцйф дэгъухэм якьэбарэу арытхэм гур кыдащэ, Адыгейм ицйф анахь дэгъухэри уапэ кьэфэх. Сэри лъэшэу снгъгушуагъ тлофшлэгэу шытыгъэ **Цыкйушэ Аслъан Хьасанбий ыкьор** тыхэгъэгуклэ анахь цйф цйрылохэм ащышэу тхыль гьэклэрэклэгъэм кызыэрэдагъэхьагъэр. Арыш, ащ фэгъэхьыгъэу гуыцлэ заулэ кыслотыкынэу гухэлъ сшыгъэ.

Аслъан бэшлагъэп Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу лoф зишлэштыгъэр. Илэсыбэрэ хы-дзэ къулыкъум хэтыгъ. Гушлoгo мафэхэу цыфыбэ зычызырэу угъoихэрэм шлуклэ къахэщы, хы-дзэ шъуашэу цыгыр къеклэ, хэгъгум итын лъэплэ зэфэшхьафэу ыбгэ хэлъхэм къагъэдах. Ветеран лoфыгъoхэм ахэщагъэу зыхьугагъэр илэс горэклэ узклэклэбжэмэ ары. Ар зыфэгъзэгъгъэ ветеранхэм гуетыныгъэ хэлъэу лoф адэшлэгъэным, анэхъэу Хэгъгэу зоошoм хэтыгъэхэм яшлoигъoныгъэхэр афэгъэцэклэгъэнхэм ишъыпкъэу апылбыгъ. Ахэм дахэ ялогъэныр, шлуклэ къахэщы-цыгъэнхэр, лъытэныгъэ ин афэшлэгъэныр иапэрэ пшъэрылъэу зыфилэгъужьы-щтыгъ. Ахэр эклэри гуфэбэныгъэ хэлъэу ыгъэцаклэщтыгъэх. «Урысыем ицыф анахэ дэгъухэр» зыцлэ энциклопедием ияхэнэрэ къыдэгъэкълыгo Аслъан исурэт иолягъo ыклэ ащ фэгъэхьыгъэу мыщ фэдэ гушылэхэр итых:

«...ВМФ-м идээ санаториеу «Див-
номорское» зыфилорэм ипаш, меди-
цинэ кылыкүмклэ полковник. Меди-
цинэ шлэныгэхэмклэ кандидат. Уры-
сые Федерацием изаслуженнэ врач.
ордену «Знак Почета» зыцлэр, ме-
далху «За воинскую доблесть I и
II степени», «За укрепление боевого
содружества» зыфилохэрэр илэх.

Хы Шүцлэ лушъом лус кьалэу Геленджик дэжэ щыт селоу Дивноморскэ нахь чыплэ дахэ ульымышъужьынэу хы нэпкъым лус. Иохабзэ шьабэ, гъэ-

мафэм фабэ, икымафэ
чылэп. Иж ренэу кьэбзэ
зэпыт, чэщырэ чылэтагъ.
Ильэс псаум мыщ цыфыбэ
кьеуалэ, зыщызыгъэпсэ-
фыгъэхэр разэу мэкложых.

Селуу Дивноморскэ ыгуэгу гектар 20 хъоу санаториер ит. Икьыблэ лъэныкьо хы, кьохьаплэм кьушхэ псыхуэм Мэзыбэ кьысхьалэдэ, темырымрэ къокьыплэмрэ зэхэтэу, Мэрклотх кьушхьэр къэлыагъо. Санаториер нэбгырэ 500-м ехьумэ лоф щашэ ыки а кумыр селом изтегъэпсыхьан ишыпкьэу пылъ.

Илээс 16-м кыкклоц! Аслъан хы-дзэ флотым епхыгъэ санаторием ипашэу кьулыкьур ыхьыгъ. А уахътэм кыкклоц! дзэм кьулыкьу шы-зышлэхэу ык!и шызымы-ш!эжыхэу нэбгырэ мин пчъагъэ санаторием кьео-лагъ. Ахэм ахэтыгъэх хэгъ-гум ич!ыплэ зэфэшъафхэм ащыпсэурэ генералхэр, адмиралхэр, офицерхэр ык!и нэмык! ц!ыф лъэрыхъэхэу кълэ зэфэшъафхэм !оф ащызышлэхэрэр. Аслъан кызыэри!отэжыирэмк!э, дзэ министрэцтыгъэ генералэу Грачевыр бэрэ кьэк!уагъ. Нэмык! генералхэу мак!эп шызэблэк!ыгъэр. Непи ар ц!ыф к!оп!эшху, кьеуал!эрэр бэ.

**Цыклушье Аслан 1951-рэ ильэ-
сым** Шэуджэн районым ит кѳуаджѳу
Джыракѳые кѳышѳыхѳугѳ. Ильэс 19-м
итѳу Мыекѳонѳэ медицинскѳэ училищѳу
кѳызеухѳым фельдшерѳу «Іѳпылѳгу
псынклѳм» Іутыгѳ, Мыекѳуапѳэ дѳсыгѳ.
1971-рѳ ильѳсым С. М. Кировым ѳцлѳ
зыхѳырѳ дѳэ-медицинѳэ академием
члѳхагѳ, ащ тетѳу дѳэ кѳулыкѳум
ищѳылѳныгѳэ рипхыгѳ. Академиер кѳы-
зеух нѳуж кѳухѳэм иврач-хирургѳу
Кронштадт дѳсыгѳ. Мыщ ильѳситлѳ
кѳулыкѳур зыщѳх нѳуж ишлѳныгѳэхѳм
ахигѳѳхѳонѳу гухѳлѳ ѳшыгѳ. Щѳджагѳ
ар дѳэ-медицинѳэ академиеу С. Ки-
ровым ѳцлѳ зыхѳырѳм медицинѳмклѳ
лѳшѳхѳэтѳ-пащѳхѳр зыщѳгѳѳхѳызыры-
рѳ курсѳу хѳтымѳ.

Офицер ныбжыклар Украинэм ихы Шуццэ лушью лут кялазу Очаков кыгэкложы, мезибгю кыулыккыр шихыгы, хы Шуццэмклэ медицинэ кыулыккым ипашэ игуадззу шытыг. Энциклопедием зэрэшыхигэунэфыкырэмклэ, Аслъан генерал ццэ кыфаусынын ифшошагы ыкы ар зылэ илхэм кыахэлукыштыггэ, ачыхык тельгыб. Ау

1992-рэ ильэсым санаториеу «Дивно-горское» зыцлэм пашэ ищыклагъэу залытэм, ежэ ишоигъоныгъэклэ ащ клонэу эрэфаем зылэ илхэр зыгъэгъозагъэх. Ащ фэдэ гухэл зеришыгыэр эклэмэ агъэшлэгъуагъ, илэнатэкли, икьулыкьушаклэкли нахь плагъэу дэклоен зыльэклынэу шытыгъэ офицерыр джащ кышыцуцгъ. Ау дзэ санаторием урипэщэныри лoф цыкыкы-шьоклоп, оро-рэу мылькур зебгъэ-клон фае, къеклолэрэ цыфхэри бгъэрэзэнхэр лэшлэхэп.

А илээсхэм тihэгуу иэкономикэ зэтэзыгуу, хэлшылкгуу кэлэнлэггаг, санаториём икүхэ-күхэхэр ибгуэкүн хэр лоф цыкүл-шюклүгэм. Кээралыгём ибюджет финанс лофхэмкэ шыкалгуу фэхууштыгүэхэм ахэкүжыгыошлугуэп ыкүл ахэр зыпкэ итыгүэхэп. Сыдзу цытми, санаториём опыи ин зилэ пэцэ тэрэз ишылкүлэггаг, зэрүфэггэ кыным кышчыжыгыэн фыэггэ. Ар кыдэхууг Аслъан. Еж ичаныгүэрэ ишлэныгүэрэ кызфигүэфедэхээз, коллективыр кы-кьотэу санаториём илофхэр зыпкэ риг-гүэуцожыгы, хылушюм лүт санаториехэм анэх дэгбоу, цлэрылоу хууггэ.

Асхан тетыгф санаториём нахышум ыльэныкьоклэ зэхьоклыныгэ инхэр фэхьугэх. Гушыэм пае, 1999-рэ ыльэ-сым чыплэ 300 хьурэ унэшхоу зыщяла-зэхэрэп санаторие шагум дашыхьагэ. Зыгэпсэфыплэ шагур дахэу агьэ-клэжыыг, пляжыр агьэкэзбагэ, ко-

тельнэ клэу агьэуцугь. 2004-рэ иль-
сым зыщычыыхэрэ унэу гьольыплэ
400 хьурэр игьэклотыгьэу агьэцэк-
жыгь. Яклуб агьэклэжыгь. Шаплэри,
лэзэплэ-узгьэуэфыплэ корпусыри иклэ-
рыклэу агьэтэрэзжыгьгьэх.

Санаторием ипашэ ыккэ кыктыкылэ,
узгъуэнэфынмыклэ амалыклэхэр къагъо-
тыгъэх, медицинэ аппаратурэмрэ обо-
рудованиемрэ лъэхъаным диштэху
агъуцугъэх. Изэплэ-диагностическэ
кабинет ыкли отделение 17-у ялэм
зерифэшъуашу лoф арагъашl. Хьдзл-
лхэм ябын-унагъоху санаторием
къеуалэхэрэр гърээгъэнхэм фэгъ-
хыгъэ лофыгъохри пашэм зыцигъэ-
гъупшэхэрэп, къыфэразэху эбгыр-
кыжых. Исэнэхатрэ ишлэныгъэхэмрэ
зегольху, ыгурэ ыпсэрэ фэцагъу лoф
зеришлэрэр тын лъаплэхэмклэ хагъу-
нэфыкл зэпытыгъ. Ау а пстэумэ анах
шлухъафтын инэу ылытэрэр хэгъегум
и Апшээрэ командование ипашэ, Пре-
зиденту В. В. Путиным ыджэ кыкълэу
кыратыгъэ рээзэныгъэ тхылъыр ары.

Джащ фэдэ гушылэхэр итхагэх энциклопедием изы нэклубгьюу полковником исүрэт зэрытым.

Ыпшэккэ кызырэщысыуагъэу, Цык-
лышэ Аслъан Хъасанбый ыкъом кы-
тефэрэр ыгъэцаклэзэ ветеран лфы-
гъохэм ыгукли ышъхъэкли афэшагъэу
ахэтыгъ. Район ыкли къэлэ ветеран
организациехэм ахэтхэм къалэклэкырэ
тхыгъэхэу советым кыфаклорэр маклэп.
А пстэур законом тетэу зэшлохы-
гъэнхэм Цыклышэ Аслъан афэгъэзэ-
гъагъ.

Зигугу кэсшлрэ Аслан Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет лoф шишлэу зышыригэжэбгэагэм кышчы-ублагэу чанэу ипшээрылхэр зэшлуи-хыштыгэх. Ащ пае илофшлэгүхэм псынхлэу агурылаг, уаси фашыштыг. Иадыгагээр ицыфыгээрэклэ утеклонэу шытэп. Командировкэ лoфклэ калэ-хэу Санкт-Петербург, Новороссийскэ, Украинэм ичылэу Дьяковэ (Андырхое Хьусенэ зышыклодыгэм), Абхазым, Ермэлхяблэ анэсыгэ лыкло купэу Адыгеим икыгэм хэтыг. Чабэми шылагэ. Арыш, кыльэгүгүгэр бэ. Хы-дзэ флотым зыхэтым кэралыг-хэу Польшэм, Урым, Германиэм, Кубэ, Румыниэм, Сириэм ашылагэ. Адыгэ купэу Кфар-Камэрэ Рихыниерэ (Израиль) агэкылагэм хэтыг. Арыш, гэшлэгонэу кыльэгүгүгэхэр келотэжых. Сидигьокли зэрэнэгүшом, уггүсэми, тыдэ ушыулагэми хваллныгэр кыххэщэу, иамал кыхыи-рэмклэ кыбдэгощэным фэхызырэу зэрэщытым угу кэггэпсынклэ. Джаш фэдэу цыфышлу Цыкылушэ Аслан.

ШЫМЫГЪЭХЪУ
Мурат.

ПЕНСИХЭМКИЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Пенсием зыкloхэрэ ныбжбыр къяlэтыщтэп

2015-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 1-м кыышыублагъуу пенсиём зыкдохэрэ ныбжыыр кьалэтыщтэп. Ащ фэдэ унашъо ашыгъах: бзылыфгыгэхэмкӀэ ильэс 55-рэ, хьулыфгыгэхэмкӀэ — ильэс 60.

Мыш дэжым клэгэгүшүны-
гээхэр агьэнэфагьэх, ахэм
кыызэрэдалытэрэмклэ, пенсие
ныбжыыр кызысыгьэм нахь
класэу пенсием уклоныр нахь
федэу шытышт.

Пенсиехэм яхьылэгъэ фор-

мулаклэм зэригэнафэрэмклэ,
зыныбжыклэ пенсие ягэгуу-
цугэнэм ифитыныгэ зилэ
хыгуэгэху арагэгэуцунэу
ямьылолагэхэм е страховой
пенсие арамьгэгэуцунэу
зыгэнэфагэхэм япенсие нахь
ины хыушт, сыда плөмэ нахь
класэ хыгуэу пенсие аригэ-
гэуцунэу цыфыр яклөлэ-
фэклэ тешлэгэ илгэс пэлчэ
страховой пенсийер ыкли гэн-
энафэгэу шыт сомэ пчягэу
кьаратыштыр ренэу нахьыбэ

хушт. Гушылэм пae, пенсие
ныбжыр кызысыгъэм ыуж
ильэситф тешлагъэу пенсие
аригъэгъэуцунэу цыфым за-
фигъэзагъэмэ, страховой
лахьымкIэ атхыгахэу шыт
ахьэ тыныр процент 36-кIэ,
страховой пенсией процент 45-
кIэ нахьыбэ мэхьух.

Джащ фэдэу мылькы зышы-
зэлуагьэкIэрэ пенсиери нахьы-
бэшт, сыда пломэ пенсиехэм
апае зэлуIэгьэ мылькур кы-
зэрэрагышт ильэс пчъагьэу
зытагощэжьыштри нахь макIэ
мэхъу.

Пенсиехэмкӕ фондыв Адыгӕ Республикӕмкӕ и Къутамӕ ипресс-къулыкъу.

Психохэ зыпкъ итых

Урысые Федерацием ошлэ-дэмышлэ loфхэмклэ и Министерствэ и Гэlorышланлэу Адыгэ Республикэм шылэм кызыртырэмклэ, мэпылфэгум и 20-м ехуллэу тишълпыр ит псыхьохэм ягидрологическэ зытет шапхьэхэм адештэ, зыпкэ итых. Блэкыгьэ тьхьафэм ошлэ-дэмышлэ кьэхьугьэу е псыхьохэр нэпкыхэм кьадэкыгьэхэу агьэунэфыгьэп.

Мы лъэныкъомкIэ Iофхэм язытэт зыфэдэр чэши мафи специалистхэм зэрагъашIэ, ащ фэгъэзэгъэ гидрологическэ пости 10-мэ Iоф ашIэ. УФ-м ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министерствэ АР-мкIэ и ГъэIорышIанIэ ипресс-къулыкъу кызэрещыталуагъэмкIэ, псыхъохэм псыр къадэуным ищынагъо джырэ уахътэ республикэм шхъащытэп.

(Тикорр.).

Джэгур загъэджэгурэм мэфитлу нэмылэу тешлагъэр, псынклэу правлением укъамысы хуштэпыш ылуи, гудовичэмэ ятхьаматэ лофтабгэр кылыгыгъэуагъ. Тхьаматэм ипчъэ кызылуехым, зытыришыхьэрэр ымышлэу, гу цыкыр нахь нахь къэлъэпэрэпагъ, арэу шытми, пчъэшхьалум зэрэтет-тетэу:

— Сыкычлахьэ хушта, Иван Никитич? — ылуи, ымакьэ ыгъэпытээ, Азмэт упчъэжыгъэ. Мыщ дэжыым Рябоволмэ ялыжыи нэплъэгъум кыпхьотагъ. Герасим Ефимович тхьаматэм иджабгуклэ, столым клэрыдыгъэу, дэпкъым клэрыс. Азмэт сэлам арихыгъ. Адэдэм Иван Никитич клочлэшлу алам-астамышхоу кызышыпкыгъ, гушло макъэхушхоу агроном клалэм ылапэ кыубытыгъ:

— Азмет Базрукович, прощу прощения... Кажется я не кстати... Как снег на голову... но ради Бога, простите! Во-первых, в таких случаях, как говорят черкесы, ым, Герасим Ефимович, — лыжыым ыльэныкыкыкы, етлани Азмэт зыкыфигъээжыгъ, — будь твоя папаха доброй! — етлани нахь кыгъэтэрэзыжыгъ. — Нет! Нет! Точнее — пусть твоя папаха будет счастливой!

Гуклэмкъом ыгу джэнджэш жыбгъэшхом зэредзэжы. Нэгур укытэм, гыныплъым фэдэу, кызыкышыхьагъ: модыклэ ышхьэ къуелъхьэ, мыдыклэ къуелъхьэ. Ылапэ кыфэмилэтэу, сэламэу ыхыгъэр ригъэкъугъэп, Рябовол лыжыым ятлуани шхьашэ фишыгъ. Лыжыым гушылэ кылыгъэп. Мы нэгъу-плэплэгъумэ атефэу Гуклэмкъом Тхьэшхор кыделагъ: чэфыгъошхор ашхьэ-шхьэу илофшлэгъухэри кычлэхьагъэх. Тхьаматэм зеришыгъэу, махульэу афэхуьгъэм, «Азмет Базрукович!» алозэ кыфэгъушох, лаплл кырацэккы, лаплл фабэм члакьузэ. Зэрэхуэрэмклэ, зэрэгудовичэу «къэбары» ышлагъ, шыгъуаз, «къэбары» ымыгъэшлагъоу зы нэбгри пчъэшхьалум кызыпырыкырэп.

Цыфмэ ягушло имэшлэбзый нахь зэупабжэм, хабзэу зэрэшытэу, Иван Никитич гушылапэр ыуытыжыгъ. Пашэр зыгъэгумэкырэп, зэккыми, мы шыс-мэ, ягумэккы-зэгъээфэнэу лофыгъошхуагъ. Бухгалтер шхьалэр ары джы зыфигъэ-загъэр, Илья Лукич, ыуагъ, сэц нахь о нахь уегъэгумэккыла плонкы мэху ыуагъ, ау марыш, лытэныгъэ зыфэс-шэу, Илья Лукич, ильэныкыкыкы мэфэ тхьапш пыкыгъэр?.. — календарэу ыкыбкыкы, дэпкъым пылагъэм, физэплъэкыкы, тхьаматэр бухгалтерым еупчыгъ.

— Иван Никитич, муарыба, календарым тлокырэ тлурэ кыгъэлыагъо! — Илья Лукич, шыс-мэ ащыц горэм кым-сым куум кыхылуыкыгъ.

— Иван Никитич, — Илья Лукич джы кыхьэхуэпскыкыгъ, — мары, мары...

— Сымышэхуэмэ, шу зэрэлыгъу-рэ пшъашэмрэ клалэмрэ плалъэу зэфашырэр псынклэу кызырэрэсирэм фэд, зэплъэкыгъо тымэфээ итлокырэ тфырэм кызырэрэсирэм кышхуа-слюштыгъ...

Непэрэ зэулыкэм мары тхьаматэм клэхуэу фишыгъэр: Илья Лукич, ильэ-сыжъэу пыкыгъэм ибалансовэ отчет хьазырыпсэу неущ, январым итлокырэ шырэм, сэ систолышхьэ кытеолъхьэ, неущмыкыкы, итлокырэ тфырэм, орырэ-сэрырэ тэхыш, КРУ-м истолышхьэ отчетыр фитетэлъхьэ. Отчетыр бгъэгужьомэ зэрамыкласэм цымыгуаазэ мы чыплэм зы нэбгри шысэп.

— Шыумыгулэу джыри зэ шыуитхыгъэмэ шыуакыхьэлъэжъ... — тхьытхьынчъэу, «шыумыгулэм» нахь телу-клэзэ, тхьаматэм шхьадж итхыгъэ кыфизэккыгъэкложыгъ.

1930-рэ ильэс бырсыр-зэхэлъэшхо-гъэшхор арыгъэ Иван Тихомировыр Гудовичэ къушхьэхэс кьээзэкъ станицэм апэ дэдэ кызагъэклогъагъэр.

Ныбжышхо дэди илагъэп — тлокырэ тфырэм итыгъ. «Двадцатипятилетияч-никмэ» ащышыгъ. Дон псыхьо лушхо лут Ростов къал кызыдырагъэкыгъагъэр клалэр. Партийцэ ныбжыкыкы машинэш заводэу «Красный Аксай» шылажъ-штыгъэ, комбайнэхэр, лэжыгъэхэр зэрылуахыжыкыхэр, зэхэзгъуцорэ лэпэласэмэ ахэтыгъ. Иван Тихомировыр а лофымкыи тлэклуи еджагъэу шытыти.

Джац кышхиублагъэу Иван Никитич Кавказым икыблэ лэныкыкыкы кьээзгъэ станицэшхом большевик мамыр-

лыхьуштыгъэ. Гуклэмкъо Азмэт зери-лытэрэмклэ, ильэситф лэпэ-цыплэм мэшлопыбзэу зэфэмышыгъагъэм игоз шхуантлэ фронтовикхэр ыгъэунэзагъэх. Зэккыри ежъ Азмэт фэдэхэп, кыулыкы-мэ алуыкыгъэр е лофшлэн зимылагъэр нахьыбагъ! Анахьэу ныбжыкыкыхэр, Японэ фэдэхэу, е нахьыкыкы цына дэдэхэу! Чылэмэ адэхсхэу, къалэхэ-ми ащыкыкыкы-уазэхэу! Ахэми шлоигъо-ныгъэ ялагъ, аклэмыкыкы, ялэсыгъэ уаипчъэ горэм иплъэнхэр. Зэгъо дэдэрэ «уашхом ипчъэ» зызэкъоурэм зыфаехэу ралуалэмэ ашлоигъо гори

ЦУЕКЪО ЮНЫС

Дзэпэщэжъым и аужырэ ахъшам нэмаз

Рассказ

лэжъэккы хьалэлэу ыцлэ шырагъэгъуагъ: колхоз тегъэпсыхьэгъэ дэдэ шигъэп-сыгъ; ежъми намыси-насыпи зычыфи-шыжыгъ. Комбайнэмэ ахалъхьэрэ шэрэхъ мыхьокыкырэмэ афэд Иван Никитич, джы мо зэрэплъэгъу, сыдигъоккы гупсэф-самбырэу кыкыкыкы, кыкыкыкы, гурт-рэхъатэу кычэккыкы, кычэккыкы... «Ху! Арымэ лофа! Сыбгъэгъуэжы ма, Иван Никитич!» Мыщ нэуж нылэп Гуклэмкъо клалэм ыгу ыбгъэу кызы-дэхъажыгъэр.

Тхьаусыхэ-гумэккы заны клэмылэу тхьаматэм ятлуани кытыригъээжыгъ: — Сышхьолъэу, псынклэу кьэшху-ух, кьэшхуух... — арэуштыу кылуи, Рябовол агрономыжыым зыкыфигъэ-загъ. — Герасим Ефимович, синыб-джэгъужь, аграрник-марксистыж! Унэ клэпхьагъэм о «Балансовэ отчетыр» зэхэбгъэуцони етлани зэхэпхыжышты. Агрономмер — тэрклэ анахьэу комп-лекс наук! Джары ори сыкызыфоджа-гъэр! Азмет Базруковичыр мэшло-шхом кыпэккыжыгъэ кьоды! Цыкы-цыкылоу уналэ тегъэтыгъэмэ лъэшэу сегопагъэ...

— Как говорится, старый конь борозды не испортит... — ныбжыкыкы ащыц сэмэркыкыкы кыдыгъ.

Мы такыкы лэшум Гуклэмкъо Азмэт ылэлджанэ кыгъэгумэккыгъ, самбырэу лэ щифэжыгъ: лымрэ пхьэмрэ зы-щызыпгъэуцуагъэм дэжъ. Нервхэр ыгъэласэу ылозэ: «Тхьам егъэпсэуи, — ежъ-ежырэу ыгуклэ зериложыгъэ, — ащ нахьэр гумэккыгъо шымылэмэ лофэл!» Ау, нэбзэ-гуабзэу тхьаматэм пкырыплъыхьээ, ятлуани Азмэт гуклэ зериложыгъэ, лофыр, ежъ зэрэшломы-шыгъэу, кызырэрэчлэжыжыгъэм гу цы-кыр нахь нахь кыгъэгъушхожыгъэ.

Гуклэмкъо Азмэт зылэкызыубытэ-гъэгъэ цынагъошхом лъапсэ имылуи цытыгъэл: фыртынэшхо ужэу цылаклэр хэгъэгум шымамыр плотт шхьаеклэ, уаимым, гур ыгъэсысэу, загъорэ зыкы-гъэхьы. Ары, гъэшлэгъонхэр газет-хэми кьатхы. Мафэ тешлэ кьэс кыб-гурымылонэу шылаклэр нахь гумэккыгъу, окопмэ къадэккыжыгъэхэу «нарком сто грамм» шэхурэ тхьагъо зи-мылагъэхэм зыкышлэжыгъ. Ахэми, фронтовикми, тхьэ ялагъ, ахэми уаипчъэр альэгъуным клэхьопсыштыгъэх. Хэти ежъ ищылэныгъэ гъогу лъагъо

ялагъ! Бэшлагъэба шлошхьуныгъэу адыгэмэ ар захэлъыгъэр!

Ари ары. Нэфэшхьаф гузэжъогъулэ гурылогъуаехэри кыкыкыкы. Бзэгъу хыныр псэклодышху. Хьапс шыныр клэшыгъошху. Тридцать седьмоим фэ-дэжъэп, и 40-м икылуэхэми кьащэжъэшт, Иосиф Сталиныр олэжыкыкы, зылэккы нахь нахь пхьэшэжъэу лыпадзэжышты, джауштыу советмэ яхэгъэгъу быжъу-тэн-плэплэным хэкыштыт. Ныбжы-кыкы арых «агъэшэсыштытхэр», ана-хьэу «тлокыр» зытырагъэфэштхэр, ильэс фыртынэмэ апсыхьажыгъэхэр, мэшло жьокужьоустхьошхом лэтыгъэхэр. Ти-хэку цыкылу изакъоп. Урысыери. Шып-кьэмэ, гуцэфэ шыным иджылэ кы-хьагъ плонэу, тыгъосэрэ фронтовик-хэр лофышхо хэфагъэх. Гуклэгъунчъэгъэ-гуцэфэшылэгъэ нэпкышхьхэм кыте-нэштых! Гуклэмкъо Мыхьамодэ чэ-щыгу хужыжыгъэу «воронокым» зэрэди-лэсыкыкыгъагъэр гум кыгъэккыжъ зэ-пытэу.

Иосиф Виссарионович Хэгъэгъу Къур-мэнышхор фронтовикмэ афишлыжыныр тефэ шхьае, енгъуагъо чэзыур фынэ-мыгъэсыкыкы...

Ары, мыпчэдыжъ Гудович кынынэ-сы-фэккы, Гуклэмкъо агрономым джэныкыкы плонэу, ыбгъэгъу жьокужьоустхьоу дэуст-хуыкыгъэм нахьыбэ ушымыкы! Мы нэгъэуплэплэгъум Уахыем ымакьэ зэхыжыгъэу кышлошхыгъ: «Уемынэгъуи, зыпари пкьомылэу, шэккы угъэ-пскыгъэм, уиджэнаклэ пхьэр кызыгъанэ зышломгъом ежъ «зыфаем нахьыби» кыпкыуигъотэшт». Ежырэп зыфэгумэ-кыгъэр, Марий ары, плонэн хьумэ, шыпкьэмклэ, Азмэт мырэуштыу ыгу ихьыкыгъэр зыфыхьыкыгъэр. Икырыклэу Уахыер джыри кыфэгумэккыгъ: «Хэгъэгъум пачэ зыпсэ зыгъэтыллыгъэ дзэккылым ишъуз лыжъ-ныождэм ашлу-тыгуи, зэман полудикэ черкесмэ зра-шлыштыгъэу, гъэры ышлыгъ, ыхьы кьэ-лэсэраишхом дигъэбылхьагъ, алоу бзэгъу уахыжыгъэмэ сыд пшлэжыштыт? Кызы-рыкыло цыкылу-шъоклоп ар, етлани парт-билетыр о уиджыбэ илы!»

Мыры анахьэу Гуклэмкъо Азмэт инэу кьэзыгъэштэпагъэр: уинасыпмэ кыпфыкыкыкыкы нахь бзэджащлэм кыпфимыгушпысыс кьэхъужыштыт. Муары Гуклэмкъо Елмырзи, гумэккы хадзагъ. Сыдым ригъэшлэн, ышлагъэп,

ежъ рыгушылэрэп нахь, заор клэзэ, Сталиным письмэу фитхыгъагъэр джы кыфалэтыжыгъ. Мыщ ыпэрэ блыпэм следователым ыдэжъ шылагъ. «Сыд письмэр зылэккыгъэр?» — «Ора зытхыгъэр?» — «Джабгъулар пымы-тыжъэу сыдэуштыт птыгъа?» — «Хэт письмэр тхьынуу угу кьэзыгъэккыгъэр?» Елмырзэ иджэуап зы: «Заор клэшты-гъэ, чэчэнхэр депортировать ашыгъэх. Ингушхэри депортировать ашыгъэх. Тичылэ, Шыблэкхьагъэ, пэгъунэгъу урым кьутыр цыклым тесыгъэхэри дащыгъэх. Тэри, адыгэхэм, жалоб тфа-тыгъэу чэзыур кыднэсыгъэу алоты...» — «Тхаккы зэзгъэшлэжыи сэмэгъуэлэмкы стхыгъэ». — «Джы узэккызыгъэблыгъэм ыльэкъуацлэ кылу». Ей-ей, сиклэлэ нэф! «Гучемуков Ельмирз Хусенович!»... «Иадрес кьало» — «Мары уапашхьэ исы!»...

Зэулыкэр кызаухыгъэм сыхьат зытлуц тешлэжыгъэш Рябовол лыжыыр кы-госэу Азмэт иагрокабинет исых, тхы-лыплэмэ ашхьэ ахэгъэнагъ: аграр-нэ лофыгъохэмкы зэхэфын-гъэтэрэзы-жыныу тхьаматэм зигугъу кышлы-гъэхэр зытетхэгъэ тхылыплэр Гера-сим Ефимыч зылыгъыр. Бысымым Азмэт, иджыбэ кырихи «Беломор» кьэмланэр зыбгуккы ыгъэтыллыгъ. Сырнычри кьэмланым тырильхьагъ: уфэе зыхьурэм, плалэ умыуыты, узыфаем фэдиз гъэсты, Герасим Ефимович! Етланэ Ефимыч ылыгъ тхьапэр кылихи, ежъ, Азмэт, ыпашхьэ риубгъуагъ.

Мафэр зэрэклэрэми гу лъатэрэп. Пунктэу хагъэкыкыкы ыпэккы, урыра-за-урымыраза, Ефимович, кыригъэккы еплъ-епллыш, урыразэмэ дэгъу ело, «птичка» шъэджащэр егугъузэ егъ-уцу. Адрэми, аграрник-отставникижыми, янысагъэм, Марие, фэгъэхыгъэу гу-цэфэ заны кызыхыгъэщырэп, ыжэ ыгъэу-цухэрэп, мэлупчъапчъэ-мэлупчъапчъэ: СССР-м ильэс кьэс колхозхэм, со-вхозхэм, нэмыкы хозяйствэхэм, сель-скохозйственнэ производствэм пылхэм «Баланс земель» зыфилорэр ащызэ-хагъэуцо, сэ сыхьамтэу марыш, Азмет Базрукович, ори ар зэхэбгъэгъуагъэ; ащ зэккы колхозым чыгоу (мэзи, ку-анди, нэмыкыхэри зытетхэр) илэр сэ сыхьамтэу мары ори кьэбзэ-лэабзэу кьэбгъэлъэгъуагъ. Етлани зы лэныкыкы: лэжыгъэ шлалэу хозяйствэм илэр, бай хьунэу ышхьэ кызыхыкыкы, нахьы-бэ ышын ыльэккышты, ащ пае мэзыр тыриупкышты е куандэхэр зэрыт шьофыр ыуэкъэзыныш тракторхэмкы дэгъоу ыжышты... Ори марыш ар хуушхьа-гъэп. Сшлэрэп, Тихомировыр зэрымы-разэр нахь...

Кымызфэ мээхэпэм нэбгъэ-набгъэу джэдыгу пырацэр, шхьаныгъупчъэмэ кьалуубгъуагъ. Арэуштыу кабинетыр кызыгъэгъушлункыпэм Азмэт тэджи, фэагын остыгъэр хигъэнагъ. Ардэдэ-ми уахьтэр зынэсыгъэр зэригъашлэ шлоигъоу гум кызыпылладэм лапшъэм етхьожыгъ: «А-а... Упкыкыш! Сыхьатыр Маришэ лэужэу ептыгъэба!» Ар кызы-хымыгъэщэу, гум пипытыкыкыпээ, Ря-бовол лыжыу ыпашхьэ исым ынэ-гу клэплагъ: лыжыым ынахэ зэрэ-зэпкырыуагъэр! Ыжэккы-паккыкы нахь сырыфэуи зыкыраллагъ. Лэе дэдэу Азмэт лыжыым ыгу егъужыгъ.

Тутын пшэс лужьур, шьончъэ ху-жыгъэ тыжыын шхьатеплом фэдэу, столым клэрысмэ кьашхьащыт. «Нычэ-пэрэмкы чэщыр мыщ шипхын нахь, сиблагъэ, чылэм нэс укложышхуэнэп! — Гуклэмкъом ышхьэ шыбыжыутэ-рэм ошлэ-дэмышлэу джауштыу пчыклэу апхырычыгъ. — Псынклэ кыпфэхъу-нэп, ау, хьуна, кыпфагъэпытагъэр игъом зэшломыхыми хьунэп!» — арэуштыу зэушыижыгъэу, папирсыр апэ зылу-гъэнагъ, етланэ сырнычыр кышти ыпашхьэ столым тырильхьагъ, лэ сэка-тымкы ар тырыкызузэ, «цашхь!» ригъалоу Азмэт тутыным хигъэнагъ, гүлэжъзэ Ефимыч кыфичейрэ машлом зылэришэизэ...

(Джыри кыкыкыкыкыкы).

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

Еджаплэхэм нахьышлоу ащызэрагъэшлэшт

шлагъэ лъыгъэкӀотэгъэн фаеу ащ ылытагъ.

ИскусствэхэмкӀэ клэлэцӀыкӀу еджаплэм иклэлэегъаджэу ГьукӀэ Замудин шыкӀэпщынэхэр зэрэзетекӀыхэрэм къарилӀолагъэр щыӀэныгъэм кыыхыгъ. БзэпситӀу хьурэ шыкӀэпщынэмкӀэ ижырэ ордэхэр хьакӀэщхэм къащырагъаӀоштыгъэх. БзэпситӀу шыкӀэпщынэр джырэ уахтэ зэхашэрэ ансамблэхэм адештэ.

ГьукӀэ Замудинрэ искусствэхэмкӀэ клэлэцӀыкӀу еджаплэм идиректорэу Шончыбэшлэ Муратрэ лъэпкӀэ лэмэ-псымэхэм ныбжьыкӀэхэр афэгъэсэгъэнхэмкӀэ лӀофышхо ашӀэ. УнэрэкӀо Раерэ Пашты Мадинэрэ клэлэеджакӀомэ ящыкӀэгъэшт литературэр агъэхъазыры, З. ГьукӀэм шыкӀэпщынэм ехьылӀэгъэ тхылъ кыдигъэкӀыгъ.

Зэхыхэм районхэм къарыкӀыгъэ клэлэегъаджэхэу, культурэм илофышлэхэу хэлэжыгъэхэм язэгъэпшэнхэр кыыхатыутыгъ.

Культурэмрэ искусствэмрэ яеджаплэхэм фольклоры ащызэрагъэшлэнымкӀэ амалэу щыӀэхэм афэгъэхьыгъэ шьолъыр зэхыхэ тыгъуасэ Мыекъуапэ щыкӀуагъ. Адыгэ музыкальнэ лэмэ-псымэу шыкӀэпщынэм нахь игъэкӀютыгъэу тегушылагъэх. Ащ дакӀоу, пщынэм, сырынэм, пхъэкӀычым, нэмыкӀхэм яхьылагъэу къаӀуагъэр неущырэ мафэм тельытагъ.

Адыгэ Республикэм искусствэхэмкӀэ иклэлэцӀыкӀу еджаплэу ЛъэцэркӀо Кимэ ыцӀэкӀэ щытым щыкӀогъэ зэхыхэм Адыгеим культурэмкӀэ иминистрэу Кьулэ Мыхьамэт кыщыӀуагъэм тегъэгушхо. Урысыем культурэмкӀэ и Министрствэ кыщыжыгъэ лӀофыгъомэ ахалытэ фольклорым ныбжьы-

кӀэхэр нахьышлоу фэгъэсэгъэнхэр. Егъэджен программэр зэхыгъэу зыхьукӀэ лъэпкӀэ музыкальнэ лэмэ-псымэхэр предмет шъхьафэу хэтыгъыгъ.

ШыкӀэпщынэмрэ ижырэ адыгэ ордэхэмрэ яхьылагъэу филологие шӀэныгъэхэмкӀэ докторэу УнэрэкӀо Рае къэгъушылагъ. ЛъэпкӀэ

шэн-хабзэхэр музыкэмкӀэ нахьышлоу къаухьумэнхэ зэралъэкӀыштым узыӀэпицэу, зэгъафэгъэу иеплъыкӀэхэр зэхыгъэхыгъэх.

Адыгэ хьакӀэщхэм музыкэу ащыӀуштыгъэм, фольклоры лъэпкӀэ культурэм лъапсэу зэрилэм шӀэныгъэлэжэу ШъхьаплъэкӀо Гьучыпсэ къатэгъушылагъ. Адыгеим икомпозиторхэм я Союз итхьаматэу, шӀэныгъэлэжэу Къэгъэзэжэ Байзэт наукэм епхыгъэ лӀофшлагъэу илэр шыкӀэпщынэм фэгъэхьыгъ. ЛъэпкӀэ музыкальнэ лэмэ-псымэхэр тиеджаплэхэм нахьышлоу ащызэрагъэшлэнымкӀэ ГьукӀэ Замудин, Шончыбэшлэ Мурат, нэмыкӀхэм яшлэ-

Олимпиадэ джэгунхэмрэ шӀэжьымрэ

Машлор зезыхьагъэхэр

Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкӀуагъэмэ ямашлэ Мыекъуапэ щызезыхьагъэхэм ясурэтхэр кызыщыгъэлэжыгъэхэр Шытхьу пхъэмбгъур Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкӀэ и Институт кыщыӀэуахыгъ. КӀэлэегъаджэхэр, студентхэр, спортсменхэр, Олимпиадэм щылагъэхэр зэхыхэм хэлэжыгъэх.

Ӏофтхьабзэм изещакӀохэу НабэкӀо Рузанэрэ Артур Меликонянэр спортымрэ шӀэжьымрэ зэрэзепхыгъэхэр щысэхэмкӀэ хагъэунэфыкӀыгъ. Олимпиадэм иволонтерхэу Юлия Имамееварэ Сергей Цымболенкэмрэ Шъачэ кыщыӀэуагъэр ящыӀэныгъэ щыц зэрэхьугъэм лӀуӀкӀэу кытегушылагъэх. Язэгъэпшэнхэм анахьэу къащыхагъэщыгъэр Адыгэ Республикэр культурнэ лӀофыгъохэм чанэу зэрахэлэжыгъэр, Урысыем ишьолъырхэмрэ ӀэкӀыб хэгъэгухэмрэ къарыкӀыгъэхэм, спортсмен цӀэрылӀохэм Адыгеим икӀэгъэлэжыгъонхэр, тиартистхэм яконцертхэр зэралӀогъэшлэгъоныгъэр, цыф цӀэрылӀохэм зэралӀуагъэхэр ары.

Физкультурэмрэ дзюдомрэкӀэ Институтым идиректорэу Бгъошэ Айдэмыр спортымрэ шӀэжьымрэ язепхыныгъэхэм нахь зягъэушъомбгъугъэн фаеу ылытагъ. Олимпиадэм имашлэ зэлэпахыгъэ Мыекъуапэ щызезыхьагъэхэм лъэужэу къагъэнагъэр щыӀэныгъэм хэкӀокӀэштэп.

— Лыгъэм ишапхэ кызыхъэзыгъафэхэр спортым сыдигъуи щыгъэлэплэх. НыбжьыкӀэхэр дэхагъэм, зэкъошныгъэм игъэпытэн афэгъэсэгъэнхэмкӀэ спортышхор ти-

лӀэпылэгъушлэ, — кыӀуагъ Бгъошэ Айдэмыр. — Тиеджаплэ кызыухыгъэхэм ясурэтхэр Шытхьу пхъэмбгъум кыщытэгъэлэжыгъох.

Дунаим, Европэм дзюдомкӀэ ядышъэ медальхэр кыдӀэзыхыгъэ Лъэцэр Хьазэртрэ Адыгэ Республикэм ибыракъ тикъушъхьэ анахь лъагэм ащыщызгъэбыбэтэгъэу Максим Богатыревымрэ Олимпиадэм имашлэ зэрэзэрахьыгъэ пхъакъохэр (факелхэр) нэпэплӀ шлухьафтын Институтым фашыгъэх. Пхъакъохэр Шытхьу пхъэмбгъум кыщыгъэлэжыгъох. Хь. Лъэцэрымрэ М. Богатыревымрэ ясурэтхэри нэплӀэгъум итыгъ.

Илъэс зэфэшъхьафхэм институтыр къэзыухыгъэхэу Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТхьакӀушынэ Аслан, спортым щыцӀэрылӀохэу Сергей ыкӀи Александр Алифиренкэхэм, ХьасанэкӀо Мурат, Емыж Арамбий, Алхьо Сыхьатбий, Анна Игнатченкэм, Анна Карееварэ, Георгий Гуляйченкэм, Къош Заур ясурэтхэр кыщыгъэлэжыгъох.

Олимпиадэм имашлэ зэлэпахыгъэ Мыекъуапэ иурамхэм къащыкӀуагъэхэм ягукъэкӀыжхэр жьы хьуштхэп, такыкӀэ заулэм кыкӀлоцӀ машлор зезыхьагъэхэм спортым кыщыакӀугъэ гьогур, медальхэм якъыдэхын зэрэфэбанэщтыгъэхэр, нэмыкӀ хьугъэ-шлагъэу агу къынагъэр цыфышлум игъэсэн фэлажэу.

Сурэтым итыр: **Шытхьу пхъэмбгъур кызыӀуахы.**

ФУТБОЛ. ПРЕМЬЕР-ЛИГЭР

Тизэгъэпшэнхэр

Урысыем футболымкӀэ изэнэкъокъоу Премьер-лигэм щыкӀорэм хэлэжыгъэр командэхэм яа 26-рэ зӀулкӀэгъухэр зэрахыгъэхэр зэтэгъапшэх.

«Амкар» — «Урал» — 0:2, «Анжи» — «Зенит» — 1:2, «Локомотив» — «Терек» — 2:1, «Томь» — «Крылья Советов» — 2:0, «Кубань» — ЦСКА — 0:4, «Динамо» — «Краснодар» — 1:2, «Рубин» — «Спартак» — 2:1, «Волга» — «Ростов» — 2:1.

Чыплэхэр

1. «Зенит» — 56
2. «Локомотив» — 55
3. ЦСКА — 52
4. «Динамо» — 46
5. «Спартак» — 44
6. «Краснодар» — 43
7. «Амкар» — 36
8. «Ростов» — 35

9. «Кубань» — 32
10. «Рубин» — 31
11. «Урал» — 27
12. «Терек» — 26

13. «Крылья Советов» — 25
14. «Томь» — 24
15. «Волга» — 21
16. «Анжи» — 16.

Я 27-рэ ешлэгъухэр

25.04, бэрэскэшху

«Кр. Советов» — «Амкар»

26.04, шэмбэт

«Краснодар» — «Локомотив»

«Зенит» — «Волга»

«Урал» — «Томь»

27.04, тхьаумаф

«Терек» — «Динамо»

«Ростов» — «Анжи»

ЦСКА — «Рубин»

28.04, блыпэ

«Спартак» — «Кубань».

НэкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

Зэхъыщыгъэр ыкӀи кыдӀэзыгъэкӀырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкӀэ ӀофхэмкӀэ, ӀэкӀыб кӀэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкӀэгъухэм адыряӀэ зепхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кӀэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыӀэр:

385000,

кӀ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79,

редактор шъхьаӀэм

иапэрэ

гуадзэр:

52-49-44,

редактор гуадзэр-

пшгъэдэкӀыжы зы-

хьырэ секретарыр:

52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием

хэутын ӀофхэмкӀэ,

телерадиокъэтын-

хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-

ӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ

и Министрствэ

и Темыр-Кавказ

чыплэ гъӀоры-

шлӀаӀ, зэрахыхьа-

тыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у

«Полиграф-ЮГ»,

385000,

кӀ. Мыекъуапэ,

ур. Пионерскэр,

268

Пчъагъэр

4000

Индексхэр

52161

52162

Зак. 1146

Хэутыным

узщыкӀэгъэнэу щыт

уахьтэр

Сыхьатыр 18.00

ЗыщыкӀэгъэхэ

уахьтэр

Сыхьатыр 18.00

Редактор

шъхьаӀэр

Дэрбэ Тимур

Редактор

шъхьаӀэм

иапэрэ гуадзэр

МэслӀэкъо

Сайд

Редактор

шъхьаӀэм

игуадзэр —

пшгъэдэкӀыжы

зыхьырэ

секретарыр

Хьурмэ Хьусен